

Na osnovu člana 37. stav 1. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona na ____ sjednici održanoj ____ .2012.godine d o n o s i

Z A K O N
o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca
i članova njihovih porodica

Član 1.

- (1) U članu 1. u stavu (1) Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj 6/06 i 9/07, u daljnjem tekstu: Zakon), iza riječi: "demobiliziranih branilaca" dodaju se riječi: "i članova njihovih porodica", a tačka na kraju stava zamjenjuje se zarezom i dodaju riječi: "kao i povratnika u Republiku Srpsku koji ostvaruju osnovna prava iz branilačko-invalidske zaštite u općinama Kantona ili koji su na evidenciji nadležnog organa za vojne evidencije u općinama Kantona."
- (2) U stavu (3) iza broja "33/04" veznik "i" zamjenjuje se zarezom, a iza riječi: "56/05," dodaju se riječi: "70/07 i 9/10".
- (3) U istom stavu, iza riječi: "Federalni zakon)" zarez se zamjenjuje veznikom "i", u jedanaestom redu iza broja "70/05" veznik "i" zamjenjuje se zarezom, iza broja "61/06" dodaju se riječi: "i 9/10", a nakon zgrade stavlja se tačka i ostatak teksta se briše.

Član 2.

- (1) U članu 2. u tački c) riječi: "u organiziranju" zamjenjuju se riječima: "i organizatorom"; u drugom redu iza riječi "vojnih" brišu se riječi: "i policijskih"; u četvrtom redu iza riječi: "u periodu" brišu se riječi: "od 18.09.1991."
- (2) Tačka d) mijenja se i glasi:
"d) Veteranom se smatra lice koje je stupilo u Oružane snage od 18.09.1991.godine do 31.12.1992.godine i ostalo neprekidno do 23.12.1995.godine, ili je ranije demobilizirano od nadležnog vojnog organa."

Član 3.

- (1) U članu 3. u stavu (4) iza riječi: "van braka" riječ "ili" se zamjenjuje zarezom, iza riječi: "usvojeno dijete" dodaje se zarez i riječi: "kao i pastorče koje je sa istim živjelo u zajedničkom domaćinstvu najmanje posljednju godinu dana", nakon čega se stavlja tačka, a ostatak teksta se briše.
- (2) U stavu (5) iza riječi "odlikovanja" briše se zarez i riječi: "dobrovoljac, veteran".

Član 4.

Član 4. mijenja se i glasi:

" Član 4.

(Posebni korisnici prava po Zakonu)

Prava po ovom Zakonu, na način i pod uvjetima utvrđenim podzakonskim aktima, može koristiti i:

- a) dijete šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, kojem je prestalo pravo na porodičnu invalidninu – prava iz članova 6., 15. – 17. i 23. ovog Zakona, do navršene 35.godine života;
- b) dijete poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, osim lica iz tačke a) ovog člana, kojem je prestalo pravo na mjesečni novčani dodatak i dijete umrlog ratnog vojnog invalida koje nije korisnik prava na porodičnu invalidninu – prava iz članova 6.,16.,17. i 23. ovog Zakona, do navršene 30 godina života;
- c) dijete umrlog demobiliziranog branioca koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine i koje je sa istim živjelo u zajedničkom domaćinstvu ili ga je isti izdržavao najmanje posljednju godinu dana prije smrti - prava iz člana 6.,16.,17. i 23. ovog Zakona, do navršene 30 godina života;
- d) udovica umrlog demobiliziranog branioca koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine, i koja je sa istim živjela u braku najmanje dvije posljednje godine dana prije smrti, pod uvjetom da nema druge prihode i da nije stupila u brak ili vanbračnu zajednicu;
- e) roditelji umrlog ratnog vojnog invalida ili demobiliziranog branioca koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine, ukoliko ih je isti izdržavao posljednjih godinu dana prije smrti."

Član 5.

U članu 5., tačka c) mijenja se i glasi: "c) Profesionalna rehabilitacija" i tačka e) mijenja se i glasi: "e) Vanredna novčana pomoć"

Član 6.

U članu 6. u stav (1), broj "29/97" zamjenjuje se brojem "46/10", iza broja "30/97" veznik "i" zamjenjuje se zarezom, a iza broja "7/02" dodaje se zarez i riječi: "70/08 i 48/11".

Član 7.

U članu 12. u stavu (1) iza riječi: "utvrditi" dodaje se riječ: "uvjete," .

Član 8.

- (1) U odjeljku C. naziv odjeljka mijenja se i glasi: "Odjeljak C. Profesionalna rehabilitacija".
- (2) Naziv člana 13. mijenja se i glasi: "Korisnici prava".

Član 9.

- (1) U članu 14. stav (2) mijenja se i glasi:
  - "(2) Uvjete, način i postupak za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju na osnovu preostale radne sposobnosti, propisuje posebnim pravilnikom ministar Ministarstva."
- (2) Stav (3) se briše.

Član 10.

- (1) U poglavlju II.- Prava, u odjeljku E., naziv odjeljka mijenja se i glasi: "Odjeljak E. Vanredna novčana pomoć".
- (2) Članovi 18. i 19. Zakona, mijenjaju se i glase:

" Član 18.

(Novčana pomoć zbog vanrednih okolnosti)

Braniocima i članovima njihovih porodica, u slučaju vanrednih okolnosti kao što su elementarne nepogode i nesreće, smrt i bolest člana kućnog domaćinstva i u drugim slučajevima koji uzrokuju tešku ekonomsku situaciju, može se odobriti vanredna novčana pomoć u svrhu osiguranja sredstava za osnovne potrebe.

Član 19.

(Uvjeti)

Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi visinu novčanih sredstava koja mogu biti odobrena u svrhu vanredne novčane pomoći, uvjete, način i postupak dodjele istih, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava."

Član 11.

U članu 22. riječi: "Branioци i članovi njihovih porodica" zamjenjuju se riječima: "Djeca šehida, poginulih, umrlih i nestalih branilaca, dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja, ratnih vojnih invalida i demobiliziranih branilaca".

Član 12.

U članu 23. iza riječi: "porodica" dodaje se zarez i riječi: "koji su srednje obrazovanje stekli u školama na području Bosne i Hercegovine," a iza riječi "ustanovama" brišu se riječi: "na području Bosne i Hercegovine".

Član 13.

U članu 24. stav (2) se briše.

Član 14.

- (1) U članu 26. naziv člana mijenja se i glasi: "Stambeno zbrinjavanje povratnika u RS i raseljenih lica".
- (2) U stavu (1) iza riječi "status" dodaju se riječi: "povratnika u RS ili", a riječi na kraju stava: "održivi povratak" zamjenjuju se riječima: "stambeno zbrinjavanje".

Član 15.

U članu 29. riječ "uvjerenja" zamjenjuje se riječima: "sva uvjerenja potrebna u tu svrhu,".

Član 16.

- (1) Naziv člana 31. mijenja se i glasi: "Sufinansiranje obilježavanja značajnih datuma".
- (2) U članu 31. riječi: "sportskog takmičenja i" se brišu.

Član 17.

Član 35. mijenja se i glasi:

"Član 35.

(Naknada troškova podizanja nišana/nadgrobnog spomenika)

- (1) Član porodice šehida, poginulog, umrlog ili nestalog branioca ili drugo lice koje vlastitim sredstvima izvrši podizanje nišana - nadgrobnog spomenika šehidu/poginulom braniocu iz člana 33. i 34. ovog Zakona, ima pravo na naknadu troškova u visini jedne i po prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini.
- (2) Odluku o naknadi troškova iz stava (1) ovog člana, a na osnovu podnesenog zahtjeva i dokaza, donosi ministar Ministarstva."

Član 18.

Član 36. mijenja se i glasi:

"Član 36.

(Spomen obilježje dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja)

- (1) Dobitniku ratnog priznanja ili odlikovanja "Zlatni ljiljan" i "Red hrvatskog trolista" nakon smrti osigurava se podizanje spomen obilježja.
- (2) Član porodice ili drugo lice koje vlastitim sredstvima izvrši podizanje nišana - nadgrobnog spomenika umrlom braniocu iz stava (1) ovog člana, ima pravo na naknadu troškova u visini jedne i po prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini,
- (3) Odluku o naknadi troškova iz stava (2) ovog člana, a na osnovu podnesenog zahtjeva i dokaza, donosi ministar Ministarstva."

Član 19.

- (1) U članu 37. u stavu (1) iza riječi: "u vrijeme smrti" dodaju se riječi: "ili drugo lice koje vlastitim sredstvima sahrani umrlog,".
- (2) U stavu (2) iza riječi: "član porodice" riječ "koji" se zamjenjuje riječima: "ili drugo lice koje vlastitim sredstvima", a riječ "Kantonu" zamjenjuje se riječima: "Federaciji Bosne i Hercegovine".

Član 20.

U članu 44. u tački d) brojevi: "1., 2. i 3." zamjenjuju se slovima: "a), b) i c)".

Član 21.

U članu 55. dodaju se stavovi (2) i (3) koji glase:

- "(2) U izvršavanju svojih obaveza iz stava (1) ovog člana, Ministarstvo kao kontrolor u smislu odredbi Zakona o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 49/06, 76/11 i 89/11) vrši obradu ličnih podataka neophodnih za utvrđivanje identiteta podnosioca zahtjeva za korištenje prava po Zakonu, uključivo jedinstveni matični broj građana.
- (3) U skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 32/01) Ministarstvo vrši dostavljanje informacija svim zainteresovanim fizičkim licima i organizacijama koje se odnose na odobravanje novčanih sredstava sa transfera Ministarstva korisnicima prava po ovom Zakonu, kao i objavljivanje spiskova sa ličnim imenom, imenom roditelja, prezimenom i prebivalištem korisnika prava, putem oglasnih ploča općina Kantona, medija i web stranice Kantona.

Član 22.

U poglavlju VII. iza člana 56. dodaje se novi član 56a. koji glasi:

"Član 56a.

(Ravnopravnost spolova)

Sve imenice koje se odnose na branioce i članove njihovih porodica, upotrijebljene u ovom Zakonu samo u muškom ili samo u ženskom rodu, odnose se na oba spola."

Član 23.

Ovlašćuje se Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Zeničko-dobojskog kantona da utvrdi prečišćeni tekst Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica.

Član 24.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona", a primjenjivat će se po izvršenom usklađivanju sa istim odredbi podzakonskih akata kojima se utvrđuju uvjeti, način i postupak ostvarivanja prava po Zakonu o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica.

Broj:

_____ 2012.god.

Zenica

PREDSJEDAVAJUĆI

Sretko Radišić

OBRAZLOŽENJE

I. Ustavni osnov za donošenje Zakona

Ustavni osnov za donošenje Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica sadržan je u članu 37. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, kojim je propisano da Skupština donosi zakone i ostale propise za izvršavanje kantonalnih nadležnosti.

II. Razlozi za donošenje Zakona i objašnjenje predloženih rješenja

Programom rada Vlade i Skupštine Kantona za 2012.godinu predviđeno je i razmatranje odnosno usvajanje teksta Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, a u realizaciji obaveza po Nacrtu ovog Zakona, kojeg je Skupština Kantona prihvatila 30.12.2011.god. i Zaključkom broj: 01-02-32969/11, uputila u javnu raspravu.

Imajući u vidu da je tekst Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica bio dostavljen u skupštinsku proceduru još 2009.godine, ali da isti nije dostavljen poslanicima na razmatranje, Kolegij Skupštine je zatražio uvrštenje istog u Program rada Skupštine za 2011.godinu. U očitovanju po ovom zahtjevu Kolegija, Ministarstvo za boračka pitanja, kao obrađivač teksta Zakona, predložilo je pokretanje nove procedure donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica. odnosno usvajanja istog u formi nacarta i upućivanja u javnu raspravu, a iz razloga što je proteklo dosta vremena od kad je prethodna procedura sprovedena (2008-2009.g.), u međuvremenu prestao je važiti i jedan federalni zakon, a i u cilju pribavljanja novih mišljenja i stavova kantonalnih udruženja branilaca i članova njihovih porodica o potrebama izmjene Zakona u cilju unapređenja zaštite prava i potreba pripadnika branilačke populacije.

S tim u vezi Ministarstvo je u julu 2011.godine zatražilo pismeno očitovanje kantonalnih udruženja branilačke populacije po ovom pitanju, odnosno dostavu prijedloga i sugestija, nakon čega je održano i više zajedničkih sastanaka u cilju ujednačavanja stavova po određenim spornim pitanjima, odnosno postizanja kompromisa a u cilju uspješnog donošenja Zakona. Naposljetku je Ministarstvo sačinilo tekst Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica koji je uputilo Vladi, a koja je nakon određenih intervencija u tekstu isti usvojila 01.12.2011.g. i uputila u skupštinsku proceduru.

Ministarstvo je na osnovu sačinjenog plana početkom 2012.godine u svim općinama na području Kantona po Nacrtu Zakona sprovedo javnu raspravu, u kojoj su učestvovali rukovodioci službi za branilačko-invalidsku zaštitu, predsjednici i članovi općinskih udruženja, predstavnici sredstava informisanja, kao i radna grupa Ministarstva. Tom prilikom su prikupljene dostavljene pisane primjedbe i prijedlozi, te sačinjeni zapisnici sa usmenim primjedbama iznesenim na raspravama. Naknadno su dostavljene i pismene primjedbe branilačkih organizacija. Cjeloviti izvještaj sa javne rasprave, sa iznesenim primjedbama, prijedlozima i sugestijama i stavom predlagača Zakona po istim, iz razloga praktičnosti i jedinstva u metodološkom pristupu, dat je u prilogu i čini sastavni dio Obrazloženja Prijedloga Zakona. Prilikom iznošenja stava predlagača u Izvještaju su obrazloženi razlozi zbog kojih su primjedbe i sugestije prihvaćene ili nisu, odnosno zbog čega je došlo ili nije došlo do promjene pojedinih članova teksta Zakona.

Imajući u vidu rezultate javne rasprave, kao i niza sastanaka sa branilačkim organizacijama radi usaglašavanja iznesenih stavova, sačinjen je tekst Prijedloga Zakona, kojim su predviđene slijedeće izmjene i dopune:

U članu 1. Prijedloga Zakona, kao posljedica iznesenog zahtjeva udruženja demobiliziranih branilaca u tom smislu, kao korisnici prava u članu 1. Zakona o dopunskim pravima naglašeni su i članovi porodica demobiliziranih branilaca. Premda važeći Zakon kod korištenja prava već obuhvata ovu kategoriju, isticanje iste u članu 1. je u kontekstu istovjetnog određenja korisnika prava kako je to urađeno za članove porodica ratnih vojnih invalida.

Istim članom se također, kao korisnici dopunskih prava po Zakonu, pored lica sa prebivalištem odnosno boravištem na području Kantona, uvode i povratnici u Republiku Srpsku, za koje je u dosadašnjem periodu Zakon predviđao samo pomoć za održivi povratak. Ova dopuna Zakona je u skladu sa *Odlukom o ostvarivanju prava iz osnova socijalne zaštite, zdravstvene i boračko-invalidske zaštite te obrazovanja djece i omladine, povratnika iz Zeničko-dobojskog kantona na područje entiteta Republika Srpska*, koju je 2011.g. donijela Vlada Kantona, a kojom se propisuje (član 1.) da "Povratnicima iz Zeničko-dobojskog kantona koji se ponovo nastanjuju na svoje ranije prebivalište u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: povratnici), obzabijediti će se nastavak korištenja prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom, prava iz oblasti zdravstvene zaštite uključujući i prošireni obim ovog prava, prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite te pomoć u ostvarivanju prava na obrazovanje, a koja su imali u mjestu posljednjeg privremenog boravaka." Istovremeno, imajući u vidu da su povratnici u RS kao korisnici prava već obuhvaćeni u 12 podzakonskih akata donesenih po Zakonu, unošenje odredbe o ovoj kategoriji korisnika prava predstavlja normativno usaglašavanje sa faktičkim stanjem u kojem oni već koriste prava po Zakonu.

Ovim se članom također vrši dopuna sa brojem Službenih novina FBiH u kojima su u međuvremenu objavljene izmjene i dopune federalnih zakona u skladu sa kojima je donesen isti Zakon, a brišu se odredbe o Zakonu o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica, koji je prestao važiti 01.05.2010.godine.

Članom 2. vrši se izmjena odredbi Zakona kojima se definišu kategorije "dobrovoljaca u organiziranju otpora" i "veterana", a u vezi prestanka važenja Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica, koji je iste definicije dao na drugačiji način nego važeći federalni Zakon o pravima branilaca i članova njihovih porodica. S obzirom da član 2. stav 6. potonjeg, važećeg zakona, nalaže: "Pojmovi i definicije iz ovog člana koriste se i primjenjuju kod reguliranja prava i pogodnosti u svim oblastima i nivoima vlasti koja se tiču branilaca i članova njihovih porodica.", ovim izmjenama se vrši usklađivanje definicija naznačenih definicija u Kantonalnom zakonu sa onim datim u Federalnom zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica

Izmjene u članu 3. su posljedica usklađivanja definicija djeteta RVI/demobiliziranog branioca, sa kategorijama djece za koja su prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite predviđena Federalnim zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica, kao što su pravo na invalidninu ali i prava koja se ostvaruju na nivou kantona (član 17.: "Članovi porodice poginulog, umrlog, nestalog branioca i umrlog ratnog vojnog invalida, u smislu ovog Zakona, su: ..2. usvojena djeca, kao i pastorčad koja su sa poginulim ili nestalim braniocem, odnosno umrlim ratnim vojnim invalidom živjela u zajedničkom domaćinstvu posljednju godinu prije njegove smrti ili nestanka, odnosno stupanja u Oružane snage;"). Također, imajući u vidu nemogućnost pribavljanja tačnog podatka o broju "dobrovoljaca u organiziranju otpora" i "veterana" (obavijest Federalnog ministarstva sa naznakom da ne raspolažu informacijom u tom smislu), postojeće tretiranje istih u Zakonu u kategoriji "lica sa naročitim zaslugama" može predstavljati značajan problem u realizaciji prava koja zahtijevaju utrošak budžetskih sredstava na poziciji Ministarstva.

Članom 4. izmijenjen je član 4. važećeg Zakona: sada su određena prava po Zakonu osigurana nabrojanim licima u okviru pripadajuće kategorije branilačke populacije, bez zahtjeva da su na evidenciji Službe za zapošljavanje, odnosno da im radni odnos nije prestao njihovom krivicom ili su po prestanku radnog odnosa ostvarili pravo na otpremninu. Povišena je granica ograničenja godina života sa 25 na 35 i 30 za djecu djecu šehida/poginulih branilaca odnosno djecu branilaca, s tim da im se osigurava korištenje prava vezanih za zapošljavanje i stipendiranje u cilju zapošljavanja, a uvode se u pravo udovice i roditelji umrlih demobiliziranih branilaca.

U proteklom periodu primjene važećeg člana 4. Zakona Ministarstvu su permanentno upućivani zahtjevi od strane udruženja porodica šehida /poginulih branilaca za izmjenu istog, sa primejdbom da su djeca šehida/poginulih branilaca koja završe fakultet, zbog ograničenja godina praktički onemogućena u korištenju prava na prednost u zapošljavanju, da postoje slučajevi i potrebe za osiguranjem zdravstvene zaštite, medicinske rehabilitacije i drugih vidova pomoći za ovu djecu i nakon navršenja 25 godina života, a što bi bilo regulisano podzakonskim aktima. Izmjene ovog člana u tom smislu su 2008.godine bile prihvaćene u Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca i

članova njihovih porodica od strane Skupštine Kantona, međutim kod izrade teksta Prijedloga Zakona izmjene su brisane, što je izazvalo značajno negodovanje ove kategorije branilačke populacije i imalo rezultat neuvrštavanje istog akta u dnevni red Skupštine.

Izmjene člana 4. predložene u ovom tekstu Prijedloga Zakona, rezultat su kompleksnog razmatranja izlaganja poslanika i gostiju Skupštine Kantona prilikom razmatranja Nacrta Zakona, stavova (usmenih i pismenih) svih branilačkih udruženja, stavova iznesenih u toku i nakon javne rasprave, dogovora i nastojanja u postizanju kompromisa po pitanju – da li se ovim izmjenama proširuje broj korisnika prava po Zakonu i da li će time u ostvarivanju svojih prava biti ugroženi sadašnji korisnici. Imajući u vidu primjedbe stavljene na tekst ovog člana u Nacrtu Zakona (prvenstveno da je isti izmijenjen na sjednici Vlade Kantona u odnosu na tekst za koji je prethodno postignut dogovor organizacija), stavove organizacija iznesene na niz sastanaka održanih u cilju usaglašavanja stavova, predloženi tekst Prijedloga Zakona, koji se razlikuje od onog prihvaćenog u Nacrtu Zakona, u najvećoj mjeri odražava slijedeće činjenice:

- Potrebe omogućavanja djeci šehida/poginulih branilaca, RVI, dobitnika ratnih priznanja i demobiliziranih branilaca, te udovicama i roditeljima umrlih branilaca korištenja određenih prava od egzistencijalnog značaja pod povoljnijim uvjetima;
- Mogućnosti usaglašavanja stavova branilačkih udruženja po pitanjima uvjeta i prvenstva u korištenju prava posebnih korisnika odredbama podzakonskih akata;
- Obim korištenja prava po Zakonu je u zavisnosti od opredjeljenih budžetskih sredstava za svaku godinu, nije u zavisnosti od broja korisnika prava po ovom članu, zbog čega predloženo proširenje neće imati značajnijeg uticaja na dosadašnje korisnike, ali se njime postiže, u skladu sa postojećom finansijskom situacijom, mogućnost fleksibilnijeg odnosa prema posebnim slučajevima i potrebama branilačke populacije, odnosno pomoći istim u tim situacijama.

Izmjena u članu 5. mijenja nazive za dva prava po Zakonu, u skladu sa suštinom istih i izmijenjenim odredbama Zakona koje iste regulišu. (Podrobnije kod članova koji se odnose na ova prava).

Izmjenom u članu 6. unosi se u odredbu Zakona naznaka o Službenim novinama u kojima su objavljeni novi Zakon o zdravstvenoj zaštiti i posljednje izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Po prestanku važenja Federalnog zakona o demobiliziranim braniocima, koji je regulisao oblast prava po osnovu preostale radne sposobnosti i čije su odredbe davale ovlašćenje kantonalnom ministru za donošenje pravilnika o profesionalnoj rehabilitaciji, a imajući u vidu potrebe branilaca sa preostalom radnom sposobnošću za osposobljavanje za druge poslove, bilo je neophodno pravo na profesionalnu rehabilitaciju potpunije regulisati Kantonalnim zakonom i istim dati zakonsko ovlaštenje ministru za donošenje podzakonskog akta, a što je učinjeno izmjenama u članovima 8. i 9.

Izmjenama u članu 10. utvrđuje se mogućnost ostvarivanja novčane pomoći za braniocima i članove njihovih porodica uglavnom za slučajeve vanrednih okolnosti koje su pogoršale njihovu ekonomsku situaciju. Podsjećamo da je odredbama osnovnog teksta Zakona (2006.god.), a u skladu sa odredbama Federalnog zakona o pravima branilaca, bila predviđena novčana naknada za nezaposlene pripadnike ove populacije, za šta bi se u Budžetu Kantona izdvajalo 1% ukupnih sredstava. Nakon stupanja na snagu Zakona o demobiliziranim braniocima koji je predviđao izdvajanja za ovu vrstu naknade na nivou Federacije, izvršenim izmjenama Kantonalnog zakona iz 2007.god. uglavnom je regulisana pomoć braniocima u teškoj socijalno-ekonomskoj situaciji. Predloženim izmjenama ovog člana nastoji se otkloniti karakter redovne periodične novčane naknade – socijalne pomoći koja se dodjeljuje braniocima i članovima njihovih porodica u teškoj socijalno-ekonomskoj situaciji a u skladu sa raspoloživim sredstvima Ministarstva, već se naglašava da se radi o pomoći koja se dodjeljuje zbog vanrednog, pogoršanog ekonomskog stanja. U toku javne rasprave primjedbe iznesene u vezi ove izmjene uglavnom su bazirane na bojazni da branioци u teškoj socijalno-ekonomskoj situaciji sada neće moći ostvariti ovu pomoć izuzev u vanrednim slučajevima, što nije namjera predlagača niti proizilazi iz predloženih odredbi. Cilj izmjena je promjena odnosa prema opće poznatoj teškoj socijalno-ekonomskoj situaciji najvećeg dijela branilačke populacije, koja nije rezultat njihovog branilačkog statusa, te nastojanja da se

izbjegne da ova novčana pomoć postane vid redovne socijalne pomoći koja se dodjeljuje zdravstveno sposobnim licima sa višegodišnjim stažom na evidenciji nezaposlenih ili sa minimalnim primanjima.

S tim u vezi nije moguće udovoljiti ni zahtjevu JOB-a Unija veterana ZDK – da se ovaj član izmjeni tako da se istim osigura primjena prava iz člana 7. tačka a) Federalnog zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica - "novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti" - za koje je istim zakonom naznačeno da se ostvaruje na nivou kantona i sredstvima kantonalnih budžeta, jer bi isto zahtijevalo osiguranje redovnih sredstava naknade za ogroman broj nezaposlenih pripadnike ove populacije.

Izmjenama u članovima 11.i 12. izvršeno je usaglašavanje člana 22. osnovnog zakona sa činjenicom da sami branioci, zbog godina života, više ne mogu biti redovni učenici osnovnih i srednjih škola, a izmijenjenim članom 23. Zakona data je mogućnost stipendiranja i studija u inozemstvu, pod određenim uvjetima. Predložena izmjena je također rezultat premanentnih dugogodišnjih zahtjeva branilačke populacije iz reda pripadnika HVO-a, gdje ima više slučajeva studiranja djece u inozemstvu (uglavnom R Hrvatska), odnosno istom se daje pravo i toj djeci da konkurišu za dodjelu stipendije, što smatramo ispravnim.

Članovi 13. i 14. uvode pravo na stambeno zbrinjavanje i za braniocce povratnike u RS i raseljena lica (ne samo održivi povratak).

Predviđenom izmjenom u članu 15., zbog stalnih nedoumica i upita koje su visokoškolske ustanove imale u provedbi prava na oslobađanje od plaćanja naknada za uvjerenja potrebna u svrhu stipendiranja i pomoći u školovanju branilaca i članova njihovih porodica - naglašeno je da se isto odnosi na sva uvjerenja koja se izdaju u tu svrhu.

Član 16. utvrđuje izmjene u odredbama Zakona koje regulišu finansiranje manifestacija povodom obilježavanja značajnih datuma, a u cilju osiguranja digniteta odbrambeno-oslobodilačkog rata. Istovremeno, važeća odredba na neki način praktično zahtijeva da manifestacija ima i sportski karakter, što se pokazalo nepotrebnim, odnosno može imati i sportski karakter, ali nije obavezno.

Član 17. sada daje mogućnost naknade troškova podizanja nišana/nadgrobnog spomenika za šehida/poginulog branioca, ne samo članu porodice kao dosad, već i drugom licu koje je isti spomenik podiglo, i to u visini jedne i po neto plaće u FBiH u prethodnoj godini. Izmjena se odnosi na slučajeve ekshumacije, a pokazala se nužnom zbog ranijih slučajeva gdje je šehidu/poginulom braniocu podigao spomen obilježje neko drugi osim člana porodice, a nije imao pravo na naknadu.

Članom 18. su naznačene kategorije dobitnika najviših ratnih priznanja ili odlikovanja za koje se osigurava naknada troškova podizanja spomen obilježja nakon smrti, i to u visini koja se odobrava za spomen obilježja šehida/poginulih branilaca, a što je u skladu sa finansijskim mogućnostima odnosno raspoloživim sredstvima Budžeta Kantona u ovu svrhu.

Članom 19. se pravo na novčanu pomoć za slučaj smrti RVI/demobiliziranog branioca predviđa, osim za članove porodice kao dosada, i za drugo lice a koje sahrani umrlog. Izmjena se pokazala nužnom zbog slučajeva gdje umrla lica iz branilačke populacije nisu imali člana porodice koji bi ih sahranio, to bi činili rođaci ili prijatelji, ali nisu mogli ostvariti naša sredstva za naknadu troškova dženaze. Izmjena se vrši i kod ostvarivanja prava na naknadu troškova dženaze/sahrane članova porodica šehida/poginulih branilaca, odnosno i ovdje se otvara mogućnost naknade troškova licu koje nije član porodice, a koje vlastitim sredstvima obavi dženazu/sahranu, a za obračun iste pomoći uzima se prosjek plaće u Federaciji umjesto u Kantonu. Ova posljednja izmjena nije bila predviđena u Nacrtu Zakona, a istom se nastoji olakšati ova situacija porodica šehida/poginulih branilaca.

Članom 20. otklanja se uočena štamparska greška u tekstu Zakona kod oznake nabranjanja.

U Nacrtu Zakona je članovima 20. i 21. predviđena izmjena odredbi koje regulišu postupak ostvarivanja prava po Zakonu, odnosno brisanje Poglavlja IV, što je imalo za rezultat nedoumice i protivljenje općinskih službi za branilačko-invalidsku zaštitu, branilačkih organizacija i učensika javne rasprave, koji su iznijeli bojazan da se time ukida prvostepeni postupak u općinama i onemogućava ulaganje žalbe pripadnicima branilačke populacije. Pa iako se u Nacrtu predloženim izmjenama nastojalo pojednostaviti normativno uređenje ove procedure, bez izmjena u pogledu sadašnjeg stanja u kojem se u

najvećem broju slučajeva rješenje o pravu izdaje u općinskoj službi, a Ministarstvo rješava u drugostepenom postupku, zbog iznesenih bojazni i protivljenja, u ovom Prijedlogu Zakona nisu predviđene nikakve izmjene u odnosu na važeći Zakon..

Novina u odnosu na Nacrt je i član 21. Prijedloga kojim se vrši dopuna odredbi Zakona u cilju omogućavanja obrade ličnih podataka korisnika prava po Zakonu, s obzirom da traženje podataka o JMBG od podnosioca zahtjeva za novčanu pomoć (što je neophodno za otklanjanje bilo kakve sumnje u identitet istih) po odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka mora biti utvrđeno isključivo zakonskom odredbom. Također, s obzirom na evidentno veliki interes za informaciju o licima koji su ostvarili novčana sredstva sa transfera Ministarstva po bilo kom osnovu odnosno pravu po Zakonu, ovom dopunom Zakona daje se ovlaštenje Ministarstvu i na objavljivanje istih putem web stranice, oglasnih ploča i drugih medija. U dosadašnjem periodu je Ministarstvo, postupajući po Zakonu o slobodi pristupa informacijama, vršilo kopiranje i dostavljanje ovih podataka po pojedinačnim zahtjevima lica u tom smislu. Stava smo da je ono što je dostupno pojedincu treba biti dostupno svim zainteresovanim, a ovo je posebno u interesu transparentnosti rada Ministarstva kod raspodjele raspoloživih budžetskih sredstava. U izradi teksta ovog člana Prijedloga Zakona Ministarstvo je imalo u vidu i dopis Agencije za zaštitu ličnih podataka u BiH br. 03- 1-37-2-692-2/12 od 01.10.2012.godine (dostavljen u prilogu uz tekst Prijedloga Zakona).

Članom 22. Prijedloga Zakona, (također nema u Nacrtu) unosi se u tekst Zakona o dopunskim pravima odredba o ravnopravnoj primjeni upotrijebljenih imenica na oba spola, u skladu sa obavezom unošenja odredbe o ravnopravnosti spolova.

Izrada teksta Zakona je izvršena u skladu sa Jedinstvenim pravilima za izradu pravnih propisa u Zeničko-dobojskom kantonu ("Službene novine ZDK" broj 5/08).

Sastavni dio Obrazloženja Prijedloga Zakona čini Izvještaj sa javne rasprave provedene po Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, sa naznačenim stavom predlagača po iznesenim primjedbama, prijedlozima i stavovima.

III. Finansijska sredstva potrebna za provedbu Zakona

S obzirom da ovim Zakonom predviđene izmjene i dopune predviđaju određeno proširenje kruga korisnika prava kao i obima sredstava po određenim pravima, a nakon analize utroška sredstava sa budžetske pozicije Ministarstva za boračka pitanja u prethodnim godinama, moguće je da se ova neznatna a dodatna sredstva potrebna za realizaciju Zakona osiguraju bez ugrožavanja realizacije ostalih transfera na budžetskoj poziciji Ministarstva.